

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**80 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2020

Наукове видання

Збірник тез доповідей 80 наукової конференції викладачів академії
7 – 8 травня 2020 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 15 від 05.05.2020 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова Єгоров Б.В., д.т.н., професор
Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор
Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор
Бурдо О.Г., д.т.н., професор
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О.І., д.т.н., професор
Жигунов Д.О., д.т.н., доцент
Іоргачова К.Г., д.т.н., професор
Капрельянц Л.В., д.т.н., професор
Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.
Косой Б.В., д.т.н., професор
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор
Мардар М.Р., д.т.н., професор
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор
Павлов О.І., д.е.н., професор
Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент
Станкевич Г.М., д.т.н., професор,
Савенко І.І., д.е.н., професор,
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,
Ткаченко О.Б., д.т.н., професор
Хобін В.А., д.т.н., професор,
Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор
Черно Н.К., д.т.н., професор

СОЦІАЛЬНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

**Орлова В.О., кандидат юридичних наук, старший викладач
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Соціальне проектування проявляє себе як науково-теоретична і одночасно предметно-практична діяльність, спрямована на створення проектів розвитку різноманітних соціальних об'єктів, їх якостей, властивостей і відносин, котрі реалізують значущі потреби та інтереси людини. Соціальне проектування виражається в розробці проектів конкретних планів і програм соціального розвитку територіально-промислових, соціально-культурних та інших комплексів.

Власне механізм соціального управління, заснований на результатах дослідження перспектив соціальних явищ і процесів, які характеризують різні сфери людської діяльності, неначе проникає в них, забезпечуючи вироблення і застосування способів, методів і форм реалізації намічених планів і програм соціальних змін. Сучасний етап суспільного розвитку характеризується загостренням цілого ряду соціальних проблем і актуалізує об'єктивну потребу підключення соціології, соціального прогнозування і проектування до підготовки управлінських рішень у вигляді новаторських експериментів і форм організаційного управління, що враховують соціальні фактори та резерви, ціннісні орієнтації та установки, симпатії, а також антипатії людей.

Формування уявлень про майбутнє знаходилося в минулі часи у тісному зв'язку з первісною міфологією: від примітивних міфів-казок до фантастично витлумачення найбільш простих явищ природи.

Особливості застосування методів прогнозування для соціального прогнозування обумовлюються специфікою об'єктів соціальної природи. Можна вважати, що соціальні об'єкти більш синкретичні, ніж технологічна сфера і навіть, ніж економічні об'єкти. Таким чином, в більшості випадків для прогнозування розвитку об'єктів соціальної природи (соціального прогнозування) доцільно з методів прогнозування використовувати експертне прогнозування, а іноді – «модельне» і статистичне прогнозування.

У разі абстрагування від обмежень прогнозного фону можливі два підходи: нормативний і науковий. Перший вимагає чіткої орієнтації на який-небудь ідеал, тобто особливий різновид мети. Якщо ідеал відсутній, нормативний підхід втрачає сенс. У соціальній сфері ідеал існує завжди, у всякому разі об'єктивно, на нього орієнтована будь-яка діяльність людини, групи, суспільства. Основні науково-теоретичні характеристики соціального прогнозування наступні:

1. Процес прогнозування має об'єктивну і суб'єктивну основи. Об'єктивна основа прогнозування полягає в закономірному зв'язку минулого, сьогодення і майбутнього. Майбутнє міститься в цьому у вигляді причини, що породжує майбутнє як наслідок; у вигляді можливості, яка за певних умов обов'язково перетвориться в дійсність, як певні кількісні і структурні зміни в явищах справжнього, котрі неминуче призведуть до нової якості в майбутньому. Майбутнє міститься в цьому в вигляді законів, які розкривають важливі зв'язки явищ в конкретних умовах їх існування. Все це дає можливість в процесі пізнання переходити від відомого до невідомого, від минулого і сьогодення до майбутнього. Якщо закон розвитку будь-якого явища (процесу) відомий, то, вивчаючи дане явище (процес), ми можемо не тільки констатувати його сьогоденній стан, а й робити висновки про направлення і характер можливих змін. Отже, немає іншого шляху для прогнозування майбутнього, крім пізнання реальної дійсності, точніше, пізнання можливостей, тенденцій, закономірностей, які містяться в сучасному стані системи.

Суб'єктивна основа передбачення укладена в можливості людської свідомості до випереджаючого відображення, яке будується на основі виявлення і фіксації закономірних

тенденцій, що йдуть від минулого через сьогодні до майбутнього. Випереджаюче відображення знайшло форму здатності робити висновки про майбутні події.

Науковий прогноз орієнтований на визначення альтернативних шляхів вирішення проблем, виявлених прогнозним пошуком, шляхів побудови наукової картини світу. Технічно він реалізується шляхом так званої реверсивної екстраполяції - від майбутнього (часу попередження прогнозу) до сьогодні, тобто за допомогою трендового моделювання особливого роду, спеціально розрахованого на розробку нормативних прогнозів. Його підкріплюють моделюванням – матричним, сценарним, мережевим, операційним тощо, морфологічним аналізом, опитуванням експертів та ін.

Однак екстраполяція тенденцій, що спостерігаються дає прийнятні результати лише в коротко-, а іноді в середньостроковому прогнозуванні, тобто, на найближчі кілька років, а в довгостроковій перспективі найближчих десятиліть значення виходять свідомо абсурдні, подекуди свідчать тільки про неминучість (і необхідності) кардинальних, якісних змін. Але що таке будь-яка аналітична модель без поєднання екстраполяції та експертизи? Ось чому навіть при дотриманні всіх вимог технологічного прогнозу відбуваються серйозні збої, які дискредитують прогнозування.

Ще гірші справи зі сприйняттям прогнозів. від футурологів на рівні і повсякденної, і бюрократичного свідомості вимагають зазвичай тільки, безумовних передбачень, а проблемно-цільовий підхід технологічного прогнозування розглядається як «втручання» в сферу управління. Відповідно, відбувається «реакція відторгнення» – відчуження прогнозування від управління. На наше переконання, реалізація цілей соціального прогнозування в кожному конкретному випадку не містить ознак унікального і абсолютно достовірного результату. Перш за все, відповідальність за такого роду неуспішність покладаємо на феномен соціальної динаміки.

Рухливість соціальних верств, інститутів і структур робить соціальне прогнозування досить ризикованим заходом. У певному сенсі авторитет науки дозволяє систематизувати і досить точно прогнозувати типові факти і фактори розвитку. Однак соціальні флуктуації суттєво урізноманітнюють варіанти критичних і кризових тематик в розвитку суспільства. Такі фактори можуть визначатися за умовами висхідної і низхідної соціальної мобільності, майновим, ціннісним і іншим критеріями стратифікації. Проте, соціальне прогнозування залишається затребуваним в пізнанні суспільного розвитку. Передбачення – знання про майбутнє, тобто про те, чого ще немає в дійсності, але що потенційно міститься в цьому у вигляді об'єктивних і суб'єктивних передумов очікуваного ходу розвитку. Передбачення за своєю гносеологічною природою близьке до висунення гіпотези. Однак гіпотеза – логічна форма, яка застосовується до пізнання і минулого, і теперішнього, і майбутнього, а передбачення направлено на майбутнє або ж на ще невідоме сьогодні.

КОНФЛІКТ ЦИВІЛІЗАЦІЙ ЯК РУШІЙ ПРОГРЕСУ ЛЮДСТВА

**Петракова Є. Р., к.п.н., доцент; Черняк Г.А., к.і.н., доцент
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Процеси глобалізації сьогодні перетворили світ в єдиний соціокультурний простір, сформували принципово нову ситуацію, коли ключові події сучасності визначають долю не тільки тієї однієї країни, того регіону, в якому вони відбулися, але й всього іншого життєвого простору людської цивілізації. Однією з таких ключових подій став розпад Радянського Союзу, країни, котра контролювала майже півсвіту. Більшість дослідників розуміють під глобалізацією становлення єдиного взаємозалежного світу, в якому існують загальні цілі і завдання, загальні ідеї. Одні вчені бачать глобалізацію як об'єктивний процес, інші розглядають її як бажане майбутнє, як певний проект розвитку світу в цілому. Треті заперечують саме її існування, хоча робити це стає все важче під напором зростаючих

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АУДИТУ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	
Васьковська К.О.	395
ПРУДЕНЦІЙНИЙ НАГЛЯД ЯК СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТОРГОВЦІВ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ	
Євтушевська О.О.	397
ОПЕРАЦІЇ КРЕДИТНОГО ХАРАКТЕРУ: ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ У БАНКАХ	
Мельник Ю.М.	399
АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Ощепков О.П., Магденко С.О.	401
ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Стасюкова К.В., Головаченко Л.М.	403
ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ	
Купріна Н.М., Маркова Т.Д., Баранюк Х.О.	404
АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА	
Ступницька Т.М., Пчелянська Г.Б.	406
НАУКОВІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	
Ткачук Г.О.	408
ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ, ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	
Скляр Л.Б.	409
СУЧАСНИЙ СТАН СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	
Тарасова О.В.	411
СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»	
«ПРОДОВОЛЬЧА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ» ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ: ТЕНДЕНЦІЇ ВИЗНАЧЕННЯ	
Криницька О.О., Ткачук Т.І.	413
СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ, ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ»	
ПАРТНЕРСТВО УКРАЇНА-НАТО – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО КУРСУ	
Соловей А.О., Ботіка Т.С., Мамроцька О.А.	415
ПРО ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЧЕНОГО	
Соловей А.О., Кананихіна О.М., Ботіка Т.С., Мамроцька О.А.	416
ПЕРШИЙ ЗИМОВИЙ ПОХІД: ОДЕСЬКИЙ ПЕРІОД	
Шишко О.Г.	419
ПРОПАГАНДА В ПУБЛІЧНІЙ ПОЛІТИЦІ	
Дмитрашко С.А.	420
СОЦІАЛЬНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ	
Орлова В.О.	422
КОНФЛІКТ ЦИВІЛІЗАЦІЙ ЯК РУШІЙ ПРОГРЕСУ ЛЮДСТВА	
Петракова Є. Р., Черняк Г.А.	423
ЩОДО ПРОБЛЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЗНАННЯ	
Лар'яновський І.С.	425
МОДЕЛЬ СИСТЕМИ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНИ У ПОРІВНЯННІ З ІНШИМИ КРАЇНАМИ	
Осадча І.А.	427
ТЕОРЕТИКО-ЕМПІРИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРОНИКЛИВОСТІ	
Сороченко О.В.	429
САМОРЕАЛІЗАЦІЯ В СУЧАСНІЙ КОМЕРЦІЙНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ	
Мельник Ю.М., Тодорова С.М., Шевченко Г.А.	430
ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ПЕРСОНАЛУ	
Черкаський А.В.	432
ГЕНДЕРНИЙ РОЗРИВ У ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІЙ ВЛАСНОСТІ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА	
Дружкова І.С.	433
ІНШОМОВНИ МОВЛЕННЄВІ УМІННЯ ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ	
Верейтіна І.А., Попель О.В., Добровольська Н.Л.	434